

PERSONÁLIA

• • •

Doc. PhDr. Viera Němejcová-Pavúková, CSc.

(9. 3. 1937 – 7. 4. 1997)

Doc. PhDr. Viera Němejcová-Pavúková, CSc. by sa v marci roku 2017 dožila 80 rokov. Žiaľ, po oslávení krásneho životného jubilea v roku 1997 odišla z tohto sveta náhle a nečakane. Patrila k slovenským archeologičkám európskeho formátu. Bola tajomníčkou 23. komisie Medzinárodnej únie vied prehistorických a protohistorických (UISPP) pri Organizácii Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO), členkou redakčnej rady časopisu *Journal of Mediterranean Anthropology and Archaeology*. V roku 1987 bola na domácom poli ocenená striebornou medailou Ľudovíta Štúra. Viedla desiatky terénnych výskumov na Slovensku (napr. Podolie, Štúrovo, Svodín, Kočín, Ružindol-Borová a i.) a v roku 1968 participovala na americko-juhoslovanskej expedícii v Obre (v súčasnosti Bosna a Hercegovina). Teoretický výskum doc. Viery Němejcovovej-Pavúkovej ostáva pevne prepojený s problematikou bádania o širších vzťahoch medzi karpatskou oblasťou a juhovýchodnou Európou, tak ako to nesie aj príhodný názov medzinárodného zborníka venovaného jej pamiatke „*Zwischen Karpaten und Ägäis. Neolithikum und ältere Bronzezeit*“, ktorý vyšiel v roku 2004 v edícii Internationale Archäologie, Studia Honoraria (editori B. Hänsel – E. Studeníková, Verlag Marie Leidorf, Rahden/Westf.), a taktiež je neodlučiteľný s výskumom 5.–3. tisícročia BC na strednom Dunaji (kultúry Lengyel, Baden, Bošáca, Kostolac, Jevišovice).

Citácie jej vedeckých výstupov sú aj po dvoch deceniách pravidelne obsiahnuté v štúdiách mnohých domácich i zahraničných autorov. Ňou zadefinované ťažiskové premisy o vývoji kultúr v neolite a eneolite v strednej ale i východnej a juhovýchodnej Európe sú doteraz platné a čiastkové výsledky novej metodológie výskumu praveku ich nenegujú, ale hlavne dopĺňajú.

Doc. Viera Němejcová-Pavúková žiaľ opustila aj svoj pracovný život v tom najlepšom. Ako rodená Bratislavčanka sa po dlhých produktívnych rokoch pôsobenia na Archeologickom ústave SAV v Nitre (od roku



Obr. 1. Vo Svodíne na Busahegyi (archív J. Pavúka)

1961) vrátila opäť na svoju Alma Mater, Filozofickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave (štúdium archeológie absolvovala v rokoch 1954–1959) s cieľom odovzdávať svoje bohaté poznatky ďalším generáciám študentov a mladých archeológov a pokračovať vo vlastnom vedeckom bádani. Od roku 1992 prednášala na Katedre archeológie *Úvod do praveku*, súborné predmety *Paleolit*, *Pravek Európy I. a II.*, *Pravek Slovenska a Česka* a viedla *Proseminár z praveku*. V roku 1994 sa na UK v Bratislave habilitovala (habilitačná práca: *Fortifikácie lengyelskej kultúry vo Svodíne*). V plnom nasadení dokončila a v roku 1995 publikovala prvý diel monografie: *Svodín. Zwei Kreisgrabenanlagen der Lengyel-Kultur. Band 1.* v katedrovej edícii *Studia archaeologica et medievalia*. V rovnakom tempe pripravovala do tlače i ďalšiu monografiu *Kreisgrabenanlage der Lengyel-Kultur in Ružindol-Borová* (1997), ktorú korigovala už na lôžku v nemocnici. Zomrela v rodnej Bratislave 7. apríla 1997, pochovaná je v Nitre, kde prežila s rodinou podstatnú časť svojho aktívneho života.

Zostali po nej témy a zadania, ktorých výskum postupne pokračuje a to vďaka ďalšej generácii študentov a doktorandov venujúcich sa problematike neolitu a eneolitu na Slovensku a v strednej Európe. Na jej poslednom pôsobisku, Katedre archeológie v Bratislave, bolo pod vedením jej manžela doc. PhDr. Juraja Pavúka, DrSc. ukončených niekoľko záverečných prác a sú realizované projekty, vďaka ktorým sa vo vedeckom výskume doc. PhDr. Viery Němejcovej-Pavúkovej, CSc. kontinuálne pokračuje.

Jana Mellnerová Šuteková



Obr. 2. V. Němejcová-Pavúková medzi kolegami a priateľmi v kaštieli v Malých Vozokanoch v roku 1979
Zľava hore: Pál Patay, Hans Quitta, Peter Romsauer, **Viera Němejcová-Pavúková**, Nikolaos Xirotiris, Juraj Pavúk,
Barbara Ottaway, Evžen Neustupný, Nándor Kalicz (archív J. Pavúka).